

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2026/2017
29.11.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић, Весне Субић, Слађане Накић Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Јасика, адвокат из ... против тужене Републике Србије – Општина Стара Пазова – Општинска управа – Одељење за друштвене делатности, културу и информисање из Старе Пазове, коју заступа Општинско правобранилаштво Стара Пазова, ради исплате накнаде зараде, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Вишег суда у Сремској Митровици Гж 303/2017 од 10.05.2017. године, у седници већа одржаној 29.11.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ предлог тужиље за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. ЗПП.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Сремској Митровици Гж 303/2017 од 10.05.2017. године и пресуда Основног суда у Старој Пазови П. број 1208/15 од 02.02.2017. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П. број 1208/15 од 02.02.2017. године, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име разлике исплаћене припадајуће накнаде зараде за време породичног одсуства и одсуства ради неге детета исплати износе наведене у првом ставу изреке. Другим ставом изреке обавезана је тужиља да туженом плати трошкове парничног поступка.

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици Гж 303/2017 од 10.05.2017. године, одбијена је жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију у смислу члана 404. ЗПП због свих ревизијских разлога из члана 407. ЗПП, сматрајући да је потребно да се размотре правна питања

од општег интереса и правна питања у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је утврдио да су испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној због потребе за правним тумачењем одредаба Закона о финансијској подршци породици са децом, у ситуацији када је над послодавцем отворен стечајни поступак.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била запослена у предузећу за консалтинг и менаџмент „ББ“ ..., на пословима комерцијалисте на терену по основу уговора о раду од 31.08.2011. године. По занимању је Породиљско одсуство започела је дана 04.06.2014. године а над предузећем – послодавцем отворен је поступак стечаја дана 13.11.2014. године и закључен решењем суда од 03.02.2015. године. Због доношења решења о отварању стечаја над послодавцем, тужили је дана 13.11.2014. године решењем послодавца отказан уговор о раду са даном 13.11.2014. године. Решењем туженог број ... од 09.12.2014. године тужили је признато право на накнаду зараде за време породилског одсуства почев од 04.06.2014. године закључно са 05.10.2014. године и право на накнаду зараде за време одсуства са рада ради неге детета почев од 06.10.2014. године закључно са 03.06.2015. године у висини од 61.794,74 динара бруто. Другим ставом тог истог решења, утврђено је да износ накнаде зараде се неће мењати за време остваривања овог права. Послодавац је исплатио тужили накнаду по овом решењу по основу уговора о асигнацији за исплату зарада од 24.10.2014. године у износу од 50.214,29 динара нето као и порезе и доприносе на ове износе. Тужили није исплаћен никакав други износ до 26.11.2015. године. Тужени је 26.11.2015. године, након обраћања пуномоћника тужиле са захтевом за исплату накнаде зараде у складу са донетим решењем, уплатио минималне износе и то за период до 13.11.2014. године у износу од 94.774,00 динара.

По добијању решења о отказу уговора о раду због стечаја послодавца, тужила се пријавила служби за запошљавање и преко те службе је тужили као незапосленом лицу за период од 14.11.2014. године до 13.05.2015. године исплаћен износ од 117.814,59 динара на основу решења Националне службе за запошљавање, којим јој је признато право на новчану накнаду у трајању од шест месеци у минималном износу.

Судови су заузели правни став да тужила нема право на исплату износа према решењу које је донео тужени дана 09.12.2014. године, јер је у упутству Министарства за социјална питања број 183-00-2135/2002-10 од 10.12.2002. године наведено да запослени код послодавца који се налази у поступку стечаја има право на месечни

износ накнаде у висини минималне зараде утврђене за месец за који се врши исплата и обрачун, а исплату ових минималних зарада врши општинска, односно градска управа из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије. Судови закључују да у складу са наведеним решењем Општинске управе у Старој Пазови од 09.12.2014. године којим је тужилци признато право на накнаду зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, а које је донето у складу са одредбама Закона о финансијској подршци породици са децом и одредбама Правилника о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом, тужена није обвезник исплате накнаде зараде. Она је овлашћена да донесе наведено решење које је и донела и које је по својој правној природи деклараторно, којим се утврђује да су испуњени услови за исплату накнаде зараде као и висина накнаде, док је обвезник исплате послодавац како је и наведено у ставу четири изреке решења. Послодавац је обвезник исплате док је тужила била у радном односу код њега а неисплаћене износе накнаде зараде тужила је требало да потражује у стечајном поступку који је отворен над њеним послодавцем. На крају, судови закључују да Закон о финансијској подршци породици са децом не регулише ситуацију када послодавац није у могућности да исплати наведену накнаду, због чега су применили упутство Министарства за социјална питања број 183-00-2135/2002-10 од 10.02.2002. године, како је то учинио и првостепени суд. Зато су тужбени захтев и одбили.

Врховни касациони суд закључује да је у конкретном случају погрешно примењено материјално право, а да је о одлучивању о тужбеном захтеву нужно да буду утврђене чињенице којих у овом поступку нема, а које се односе на висину тужбеног захтева.

Наиме, правилно се првостепени суд позива на одредбе члана 94. Закона о раду, члана 10, 11. и 13. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“ број 16/02, 115/05 и 107/09), али те одредбе по схватању Врховног касационог суда неправилно примењује.

Закон о раду у члану 94. прописује да запослена жена има право на одсуство са рада због трудноће и порођаја (породилско одсуство) као и одсуство са рада ради неге детета, у укупном трајању од 365 дана. За време тог одсуства она има право на накнаду зараде у складу са законом, а право на накнаду зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета остварује се у складу са Законом о финансијској подршци породици са децом. То право за време породилског одсуства и одсуства ради неге детета остварује запослени код правних и физичких лица према члану 10. став 1. тачка 1. Закона о финансијској подршци породици са децом а висина накнаде остварује се сагласно члану 11. став 1. у висини просечне основне зараде запосленог за 12 месеци који претходе месецу у коме отпочиње коришћење одсуства. Према члану 13. истог Закона обрачун и исплату накнаде зараде врши послодавац истовремено са обрачуном и исплатом зарада запосленима, а пренос средстава послодавцу врши се по пружању доказа да је извршио исплату накнаде

зараде запосленом. Чланом 13. истог закона у ставу 3. и 4. је прописано да општинска, односно Градска управа врши пренос средстава послодавцу из става 1. овог члана из средстава обезбеђених у буџету Републике као и да послодавцу пренос тих средстава се врши по достављању доказа да је исплатио накнаду зараде запосленом. Надаље, министар надлежан за финансије и министар надлежан за социјална питања споразумно прописују начин и поступак преноса средстава за исплату накнаде зараде запосленима за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета.

Тачно је да у конкретном случају наведеним законом није прописана ситуација када послодавац престане са радом због одласка у стечај. Међутим, када се има у виду да је чланом 1. наведеног закона прописано да финансијска подршка породици са децом, у смислу овог закона обухвата: 1) побољшање услова за задовољење основних потреба деце; 2) посебан подстицај рађању деце; 3) подршку материјално угроженим породицама са децом, породицама са децом са сметњама у развоју и деци без родитељског старања, а у закону нису предвиђене ситуације престанка рада послодавца, између осталог због наступања последица отвореног стечаја, циљним тумачењем овог закона никако се не може извести закључак да је у том случају породица којој ово право припада у смислу наведеног закона, остала без заштите.

Тачно је да је решењем Општинске управе Одељења за друштвене делатности културу и информисање Општине Стара Пазова признато право на накнаду зараде за време породилског одсуства подносиоцу захтева АА из ... – тужиљи у износу од 100% од износа накнаде зараде утврђене у смислу члана 11. Закона о финансијској подршци породици са децом, којим решењем је одређено да износ накнаде зараде неће се мењати за време остваривања овог права, да не може бити мање од минималне зараде утврђене за месец у којем се врши исплата, да је послодавац дужан да износ накнаде зараде исплати подносиоцу захтева истовремено са исплатом зарада осталим запосленима, да ће исплаћена средства бити рефундирана послодавцу по достављању доказа да је исплатио накнаду зараде, те да то решење прописује права и обавезе како послодавца тако и доносиоца овог решења. Наравно, да је овим решењем прописано да послодавац врши исплату утврђене зараде односно накнаде зараде па да се потом рефундира од доносиоца решења од средстава из буџета, али то истовремено не значи да када послодавац из било којих разлога буде онемогућен да врши исплату, престаје и обавеза доносиоца овог решења. Напротив, Врховни касациони суд сматра да је тужена општина која је донела решење којим је признала право на накнаду зараде за време породилског одсуства подносиоцу захтева АА из ... и право на накнаду зараде за време одсуства са рада ради неге детета, за коју намену су обезбеђена средства у буџету, дужна да ту обавезу испуни у ситуацији када непосредни дужник то није у могућности да учини, а не само онда када је он то учинио и тражи рефундирање накнаде. У супротном, би био изневерен смисао Закона о финансијској подршци породици са децом који у својим уводним одредбама

предвиђа да финансијска подршка породици са децом обухвата побољшање услова за задовољење основних потреба деце и посебан подстицај рађању деце.

Имајући у виду да је тужиља у означеном периоду остварила један део накнаде путем уговора о асигнацији закљученог са предузећем за консалтинг и менаџмент „ББ“ из ..., један део преко Националне службе за запошљавање, било је нужно утврдити који део је остао неисплаћен у складу са решењем Општинске управе Одељења за друштвене делатности, културу и информисање Општине Стара Пазова број ... од 09.12.2014. године, те сагласно томе одлучити о висини постављеног тужбеног захтева.

У поновном поступку, нижестепени судови ће имати у виду примедбе наведене у овом решењу, па ће правилном применом материјалног права употпунити чињенично стање и након тога донети на закону засновану одлуку.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић